

10.02.23

piątek, godz. 19.00
NFM, Sala Główna

Bolero

Karel Mark Chichon – dyrygent
José María Gallardo del Rey – gitara
NFM Filharmonia Wrocławska

Program:

Andris Dzenītis (1978)

Prelude. Light [9']

Joaquín Rodrigo (1901–1999)

Concierto de Aranjuez [22']

I. *Allegro con spirito*

II. *Adagio*

III. *Allegro gentile*

Manuel de Falla (1876–1946)

II Suita z baletu Trójgraniasty kapelusznik [12']

I. *Los vecinos. Seguidillas*

II. *Danza del molinero. Farruca*

III. *Danza final. Jota*

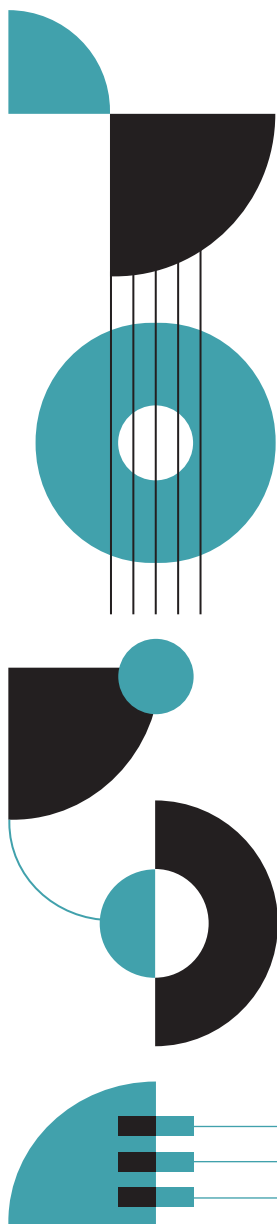
Isaac Albéniz (1860–1909) /

Rafael Frühbeck de Burgos (1933–2014)

Sevilla i Granada z Suite Española [9']

Maurice Ravel (1875–1937)

Bolero [15']

Koncert pod batutą Karela Marka Chichona będzie okazją do poznania muzyki dwóch znakomitych kompozytorów hiszpańskich i dzieła twórcy francuskiego inspirowanego kulturą muzyczną Półwyspu Iberyjskiego. Wprowadzeniem do programu będzie zaskakująco odmienne od tych utworów dzieło współczesnego twórcy.

Prelude. Light to utwór napisany w 2011 roku przez łotewskiego artystę, urodzonego w Rydze Andrisa Dzenītisa. Jest to nastrojowa kompozycja napisana. Otwierają ją melodia grana w niskim rejestrze na tle oszczędnego akompaniamentu harfy. Stopniowo dołączają kolejne instrumenty – solowo traktowane dęte: róg angielski czy trąbka, snujące swoje melodie ponad statycznym, cichym akompaniamentem smyczków i perkusji. Brzmienie jest oszczędne, szkliste, rozmigotane i delikatne, przez co doskonale oddaje świetlistość zasugerowaną w tytule dzieła. W muzyce Joaquína Rodriga trudno doszukiwać się awangardowych rozwiązań. Artysta ten tworzył dzieła w pełni tonalne, napisane w przystępny sposób, sięgał też często do muzycznej spuścizny Hiszpanii. Jego napisany w 1939 roku *Concierto de Aranjuez* jest najpopularniejszym koncertem na gitarę i orkiestrę stworzonym w XX wieku i jednocześnie najbardziej znaną kompozycją tego autora. Inspiracji do napisania tego dzieła dostarczyła wizyta w położonej pięćdziesiąt kilometrów od Madrytu rezydencji królewskiej Palacio Real de Aranjuez. Artystę zachwylił „aromat magnolii, śpiew ptaków i szmer fontann”, a nie bez znaczenia był też zapewne fakt, że spędzał tam miesiąc miodowy ze świeżo poślubioną małżonką, Victorią. Można by pomyśleć, że natchnienia musiały dostarczać także wspaniałe widoki – wiele tam bowiem pięknych budowli, nastrojowych alejek i ukwieconych ogrodów, jednak nie mogły one odegrać żadnej roli, bowiem Rodrigo od czwartego roku życia był niewidomy. Obsada koncertu nie jest liczna. Skład jest prawie kameralny, a gitara najczęściej wchodzi w dialogi z pojedynczymi instrumentami. Pierwsza część to beztróskie i zadziorne *Allegro con spirito*, będące stylizacją hiszpańskiego tańca – fandango. Największą popularnością cieszy się ogniwo drugie, czyli przepełnione melancholią *Adagio*. Główną myśl muzyczną wprowadza róg angielski przy akompaniamentcie gitary. Pełen smutku nastrój tej części miał związek z wydarzeniami z życia kompozytora. Żona Rodriga wspominała w swoich pamiętnikach, że artysta skomponował je niedługo po tym, jak straciła swoją pierwszą ciążę. W ostatniej części koncertu kompozytor powraca do lekkiego nastroju, stylizując kolejny taniec w metrum nieustannie zmieniającym się z $\frac{3}{4}$ na $\frac{3}{4}$ i z powrotem.

Balet komiczny *El sombrero de tres picos* (Trójgraniasty kapelusz) należy do najpopularniejszych dzieł hiszpańskiego twórcy Manuela de Falli. Zamówił je u kompozytora impresario Baletów Rosyjskich, Siergiej Diagiłow. Premiera w choreografii Léonida Massina i ze scenografią Pabla Picassa odbyła się w lipcu 1919 roku w londyńskim Alhambra Theatre. Kompozytor wykorzystał tutaj elementy folkloru z różnych części Hiszpanii. Popularność dzieła sprawiła, że de Falla opracował dwie barwne suity z wyjątkami z baletu. Druga z nich składa się z trzech bogato instrumentowanych tańców. *Pierwszy to Los vecinos* (Sąsiedzi), dynamiczna seguidilla (taniec ludowy w metrum trójdzielnym), *Danza del molinero* (Taniec Młynarza), forma męskiego tańca w muzyce flamenco i *Danza final*, czyli jota – ekstatyczny hiszpański taniec. Następnie zabrzmiały dwa krótkie, barwne i zmysłowe ogniwa pochodzące z napisanej przez Isaaca Albéniza w 1886 roku *Suite Española* – *Sevilla* i *Granada*. Podczas koncertu wykonana zostanie ich wersja na orkiestrę, przygotowana w 1965 roku przez dyrygenta Rafaela Frühbecka de Burgos.

Bolero Maurice'a Ravela powstało na zamówienie tancerki Idy Rubinstein. Po raz pierwszy zaprezentowane zostało 22 listopada 1928 roku w Operze Paryskiej w choreografii Wacława Niżyńskiego. Ravel wyrażał się o tej kompozycji raczej lekceważąco, określił ją nawet niezbyt zaszczytnym mianem „tkanki orkiestrowej bez muzyki”, narzekał też, że jej popularność odbija się na mniejszej rozpoznawalności bardziej wartościowych dzieł jego autorstwa. *Bolero* bywa czasem nazywane „studium *crescenda*”, ale elementem, który zwraca jeszcze większą uwagę, jest nowatorska orkiestracja. Forma jest prosta – główny temat utworu jest prowadzony na tle niezmiennego, obsesyjnie powtarzanego akompaniamentu. Za każdym razem zmienia się dynamika i orkiestracja, co pozwala usłyszeć tę melodię za każdym razem w innej odsłonie, w innych odcieniach kolorystycznych i w innej dynamice. Główny temat wykonują kolejno flet, klarnet, fagot, klarnet Es, obój miłosny, trąbka z tłumikiem, saksofony, flety piccolo i czelesta, a następnie różne inne kombinacje instrumentów. Dynamika potężnieje aż do majestatycznej kulminacji z wykorzystaniem całej orkiestry, z uderzeniami tam-tamu i efektownymi glissandami puzonów.

Oskar Łapeta

NFM.WROCLAW.PL

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

**DOLNY
ŚLĄSK**